

EL SENTIT DE LA VIDA

En preguntar-nos pel sentit de la vida, solíem referir-nos, fins ara, a les opinions dels metafísics o als articles de fe de les religions. No obstant, totes aquestes explicacions ens portarien massa lluny per a poder establir entre elles i la vida concreta un pont fàcil de franquejar. Tant mes ens ha d'interessar, doncs, si és un psicòleg, un profund coneixedor de l'ànima humana, qui ens brinda ara, en un llibre de recent publicació, la seva manera d'interpretar la nostra vida. Em refereixo al professor Alfred Adler, antic deixeble del creador del psicoanàlisi, Sigmund Freud, qui ben aviat es va apartar de les teories massa unilaterals del seu mestre, per estructurar una «psicologia de l'individu» (així anomena la seva teoria) completament nova. Alfred Adler és l'home de bon sentit per excel·lència; observador penetrant, va descobrir en el fons de la «psíquica» humana el sentiment d'inferioritat o d'inseguretat, com un «primer motor» de la nostra existència, fent girar entorn d'aquest sentiment—o millor dit: sensació confusa—tota l'evolució de l'ésser humà, tant en els seus aspectes individuals com en els col·lectius.

Cartesio va arribar fa anys a la seva primera veritat, dient: medito, penso, així existeixo. Adler sembla dir-nos: em sento confusament insegur, incapaç de defensar-me en aquesta vida, així és que existeixo. «Ésser home», ens diu el famós mestre vienès, que Amèrica ens ha pres com tants altres savis del nostre vell continent, «ésser home vol dir: sentir-se inferior, sentir-se insegur». Aquesta confusa sensació de la nostra inseguretat ens empeny cap a la superació, cap a la formació de la nostra vida, exactament de la mateixa manera que el tertamudeig va començar en Demòstens, per vies a primera vista quelcom paradoxiques, però amb fatal conseqüència, cap a la superació de si mateix en fer-se orador.

Hem parlat ja en diverses ocasions del famós «complex d'inferioritat», tant magistralment descrit pel genial psiquiatra quina obra estem comentant. Si arribem a superar aquest complex anímic que sembla ésser el resultat de la nostra existència, triomfarem en la vida; si ens deixem vencer per ell serem uns fracassats. I Adler ens exposa admirablement els camins que ens porten cap a la superació dels nostres defectes i amb ell, cap a la superació de nosaltres mateixos. Tenim tres grans tasques en aquesta vida: la tasca d'estructurar-nos en el si de la comunitat humana, la tasca del treball útil, tant per nosaltres com pels demés, i l'amor senzill, però capç de qualsevol sacrifici, que troba la seva expressió més adequada en el matrimoni, en la monogàmia. Heus ací el sentit de la vida: resoldre aquests tres problemes de manera adequada. Qui pateixi una dolència anímica és que no ha sabut resoldre aquests problemes, o alguns d'ells; qui vulgui guarir-se tindrà de revisar la seva conducta enfront a aquestes tres magnes tasques de la vida de cadascú. Aquesta revisió és possible, i el professor Adler no sols ens invita a portar-la a terme, sinó que ens assenyalava a la vegada el camí que condueix cap a ella.

Hi hauran molt poques interpretacions de la vida humana que ens infundeixin tant optimisme com les d'Alfred Adler, teòric del «sentiment d'inferioritat» en l'home, i de les seves possibles compensacions. Que lluny estem de les boïoses concepcions del «super-home» i de la «bastia ruda» d'un Nietzsche, quina «voluntat del poderiu» era precisament Adler el primer en revelar-nos... en aquella tràgica raça que habita els manicomis! I que lluny ens trobem, al mateix temps, de la concepció estètica de la vida, que havia anunciat ja tant encertadament el turmentat filòsof danès Soeren Kierkegaard... No professem ja avui dia la ideologia de la vida fàcil, desproveïda de tota dificultat; ens agrada la vida assegurada, gràcies als nostres propis esforços, superant els obstacles i les dificultats. No ens encanta ja l'home «bell i bo» per la gràcia de Déu o dels insondables arcs de la Naturalesa, sinó el caràcter que es va formant a si mateix, pas a pas, gràcies a duríssims esforços, i al que podem dir junt amb Cervantes: «Tu mateix et forjares la teva ventura...»

Però no és aquesta l'antiga concepció de la Religió, de què cada ú és responsable pels seus actes, sense excusa possible? Concepcions a bastament deterministes ens brindaren els seus salvaconductes: «actúes així, perquè els teus instints hereditaris, perquè la teva constitució congènita t'ho mana». I qui podria obligar-nos a actuar com a persones, bones, si l'herència biològica ens ha format dolents? Rera de les exageracions dels naturalismes de les més diverses etiquetes, Adler ens torna el sentit de la responsabilitat dels nostres actes i de la nostra vida; ara ve, ell no justifica ja la seva nova moral amb exigències religioses o metafísiques, sinó que la fundamenta amb la higiene mental de cada individu. Per a conservar-nos mentalment sans, hem de resoldre amb ple sentiment de responsabilitat els nostres deures capitals de la nostra vida: heus ací el sentit de la nostra existència.

OLIVER BRACHFELD

